

Dành cho Chích Ngừa Bệnh Zona (Herpes zoster, Zoster) – bằng Vắc-xin Có Vi-rút Bất Hoạt Subunit (Chất tái tổ hợp)

Bệnh giời leo (bệnh viêm dây thần kinh zona) là tình trạng nổi mẩn cục bộ và rất đau, do vi-rút đậu mùa - zona gây ra – đây cũng là vi-rút gây bệnh thủy đậu (đậu mùa). Hàng năm ở Đức có khoảng 300.000 người mắc bệnh này – xu hướng ngày càng tăng.

Bệnh viêm dây thần kinh zona chỉ xảy ra ở những người đã từng mắc bệnh thủy đậu. Lần đầu tiên trong đời tiếp xúc với vi-rút đậu mùa - viêm dây thần kinh zona (VZV) sẽ gây bệnh đậu mùa, và trong một số trường hợp bệnh nhân thậm chí có thể không biết là mình mắc bệnh. Khi khỏi bệnh đậu mùa, một số vi-rút tiếp tục ở lại trong các dây thần kinh trung tâm (hạch) của tủy sống và não. Ở đó, chúng có thể sống suốt đời mà không gây triệu chứng bệnh. Khi về già, đặc biệt là ở những người 50 tuổi trở lên, và ở những người có hệ miễn dịch bị suy yếu (cũng do thuốc men), các vi-rút này một lần nữa có thể hoạt động trở lại. Việc nhiễm lại vi-rút VZV sẽ gây ra các triệu chứng thường gặp của bệnh viêm dây thần kinh zona – khó chịu, da đỏ tấy, tình trạng phỏng rộp ở một vùng cục bộ, và rất đau trong đa số các trường hợp. Phần thân hoặc mặt thường hay bị ảnh hưởng nhất; tuy nhiên thường chỉ ảnh hưởng đến một bên thân người hoặc một bên mặt. Cái tên bệnh đau dây thần kinh zona (bệnh giời leo) bắt nguồn từ tình trạng đau các dây thần kinh xuất phát từ cột sống và lan tỏa xung quanh nửa thân người.

Bản thân bệnh zona không lây truyền từ người sang người, tuy nhiên những người mắc bệnh này có thể làm lây vi-rút này sang những người nhạy cảm (không miễn dịch), chẳng hạn như từ ông bà sang cháu, và các em bé này sau đó sẽ mắc bệnh đậu mùa. Việc lây truyền chỉ có thể xảy ra do tiếp xúc với chất dịch trong nốt phỏng rộp chứ không qua ho hoặc hắt hơi.

Bệnh zona thường xảy ra ở người cao tuổi. Thoạt đầu là các nốt phỏng rộp trên da ở vùng dây thần kinh bị ảnh hưởng hiện được điều trị, các nốt này sau đó khô lại và đóng vảy. Tình trạng đau ở vùng dây thần kinh bị ảnh hưởng có thể kéo dài trong nhiều năm (chứng đau dây thần kinh sau khi mắc bệnh zona). Ngoài các biến chứng có thể xảy ra, chẳng hạn như liệt hoặc các tình trạng nhiễm vi khuẩn khác ở vùng da từng bị zona, đôi khi cũng xảy ra tình trạng viêm dây cột sống, màng não hoặc não. Nếu các dây thần kinh trên mặt bị ảnh hưởng, tình trạng viêm mắt liên quan đến võng mạc hoặc dây thần kinh mắt, suy yếu thính giác hoặc tê liệt cơ mặt cũng có thể xảy ra. Trong một số trường hợp, bệnh zona có thể lan sang các vùng dây thần kinh kế bên và rất hiếm khi lan ra toàn thân (chứng zona toàn thân).

Mặc dù có thuốc có thể giúp khỏi các triệu chứng trên da nhanh hơn, các lựa chọn trị liệu liên quan đến chứng đau dây thần kinh dai dẳng còn hạn chế. Vắc-xin ngừa bệnh zona nhằm mục đích ngừa bệnh viêm dây thần kinh zona và ngăn ngừa tình trạng đau kéo dài (chứng đau dây thần kinh sau khi mắc bệnh zona, PHN).

Vắc-xin

Vắc-xin ngừa bệnh zona có vi-rút bất hoạt được tạo ra bằng công nghệ DNA tái tổ hợp. Vắc-xin này có chất protein từ vật chất di truyền của tác nhân gây bệnh liên quan đến phản ứng miễn dịch, gắn kết với một chất tá được. Vắc-xin được tiêm vào bắp (tiêm vào trong cơ), tốt nhất là tiêm vào phần cánh tay phía trên. Vắc-xin ngừa bệnh zona có vi-rút bất hoạt được phê chuẩn sử dụng cho những người trên 50 tuổi.

Vắc-xin này có thể được cho dùng song song với vắc-xin ngừa bệnh cúm có vi-rút bất hoạt, vắc-xin ngừa bệnh viêm phổi 23 chủng, cũng như dùng kết hợp với vắc-xin ngừa bệnh uốn ván, ho gà và bạch hầu ở các vùng riêng biệt trên cơ thể (phần cánh tay phía trên ở bên phải và bên trái). Hiện chưa biết rõ về khả năng dùng song song với các loại vắc-xin khác.

Ai nên được chích ngừa?

Ủy Ban Thường Trực phụ trách Chích Ngừa (STIKO) khuyến cáo nên sử dụng vắc-xin này

- Dưới dạng chích ngừa thông thường cho tất cả những người trên 60 tuổi
- Cho cả những người trên 50 tuổi và có nguy cơ sức khỏe tăng cao do có bệnh tiềm ẩn, chẳng hạn như:
 - Những bệnh nhân có chứng rối loạn hệ miễn dịch mắc phải hoặc bẩm sinh hoặc do thuốc men
 - Nhiễm HIV
 - Bệnh thấp khớp hoặc bệnh Lupus ban đỏ hệ thống
 - Các chứng bệnh viêm ruột mãn tính
 - Các bệnh thận mãn tính
 - Các bệnh về phổi: COPD hoặc bệnh suyễn
 - Bệnh tiểu đường.

Vắc-xin này được dùng 2 lần theo định kỳ cách nhau từ 2 đến 6 tháng. Khả năng ngừa bệnh dự kiến sẽ đạt được khoảng 4 tuần sau liều thứ hai. Hiện chưa biết rõ có cần dùng thêm một liều sau vài năm hay không.

Ai không nên chủng ngừa?

Trong trường hợp mắc bệnh cấp tính cần điều trị kèm theo triệu chứng sốt (trên 38,5 °C), nên hoãn chích ngừa. Những người dị ứng với bất kỳ thành phần nào của vắc-xin cũng không nên chích ngừa. Bác sĩ của quý vị sẽ cho quý vị biết về các trường hợp ngoại lệ.

Hiện chưa biết rõ về việc chích ngừa vắc-xin ngừa bệnh viêm dây thần kinh zona ở phụ nữ mang thai hoặc cho con bú sữa mẹ, do đó nên tránh chích ngừa để đề phòng (chỉ nên sử dụng vắc-xin này cho những người trên 50 tuổi). Không khuyến cáo chích ngừa cho những người hiện đã khởi phát bệnh zona. Không thể chích ngừa để chữa chứng bệnh viêm dây thần kinh zona - gờ leo hiện tại. Tuy nhiên, sau này có thể chích ngừa. Bác sĩ của quý vị có thể cho quý vị biết thêm thông tin về vấn đề này.

Phản Ứng Sau Khi Chích Ngừa

Người được chích ngừa không cần chăm sóc đặc biệt, tuy nhiên nên tránh các hoạt động gây căng thẳng cho cơ thể một cách bất thường trong vòng 3 ngày sau khi chích ngừa. Đối với những người dễ gặp các phản ứng tim mạch hoặc những người có các chứng dị ứng tức thời đã biết, nên cho bác sĩ biết việc này trước khi chích ngừa. Do đôi khi xảy ra những cơn choáng ngất, nên chích thuốc vắc-xin này ở tư thế ngừa ra sau.

Các Phản Ứng Cục Bộ và Toàn Thân Có Thể Xảy Ra Sau Khi Chích Ngừa

Ngoài mục tiêu miễn dịch và ngừa bệnh cho những người được chích ngừa, tình trạng đỏ tấy hoặc sưng đau tạm thời và cứng lại ở vùng chích ngừa cũng như cảm giác ấm nóng có thể xảy ra khá thường xuyên ở nơi chích thuốc sau khi chích ngừa (ở ≥ 10 phần trăm số người được chích ngừa). Đây là phản ứng bình thường của cơ thể với vắc-xin này. Tình trạng ngứa cũng có thể xảy ra ở nơi chích ngừa (khoảng 1 đến 20 phần trăm), thi thoảng (0,1 đến 1 phần trăm) sẽ gặp tình trạng sưng các hạch bạch huyết ở gần. Tình trạng đau cơ và đau đầu, mệt mỏi, lạnh run và sốt cũng như các triệu chứng của hệ tiêu hóa (ói mửa và buồn nôn, đau bụng) được ghi nhận rất thường xuyên. Triệu chứng sốt và những cơn lạnh run có thể xảy ra thường xuyên hơn nếu dùng song song với vắc-xin ngừa bệnh phổi 23 chủng. Thi thoảng xảy ra tình trạng đau khớp. Những cơn choáng ngất đôi khi xảy ra ngay sau khi chích ngừa (hoặc thậm chí trước đó) vì đó là phản ứng tâm lý với việc chọc mũi kim tiêm, và tình trạng này có thể tạm thời kèm theo triệu chứng suy giảm thị giác, khó chịu hoặc những cử động không chủ tâm trong giai đoạn phục hồi (đồng thời xem phần “Phản Ứng Sau Khi Chích Ngừa”). Các phản ứng nói trên thường là tạm thời và sẽ nhanh chóng biến mất mà không để lại hậu quả gì.

Việc chích ngừa có thể gây biến chứng không?

Biến chứng do chích ngừa là các phản ứng rất hiếm gặp, vượt quá mức độ bình thường của phản ứng với vắc-xin, ảnh hưởng nghiêm trọng tới tình trạng sức khỏe của người được chích ngừa. Sau khi chích ngừa vắc-xin ngừa bệnh viêm dây thần kinh zona tái tổ hợp, hiếm khi gặp các tình trạng da do vắc-xin cũng như các phản ứng dị ứng, chủ yếu là nổi mẩn hoặc nổi mề đay. Cũng như mọi hình thức chủng ngừa khác, hiếm khi vẫn có thể xảy ra các phản ứng dị ứng tức thời và thậm chí sốc sau khi dùng vắc-xin này.

Hỏi ý kiến Bác Sĩ Chích Ngừa về các Phản Ứng Phụ có Thể Gặp Phải

Ngoài tờ thông tin này, bác sĩ của quý vị cũng sẽ tư vấn thông tin cho quý vị. Nếu xuất hiện các triệu chứng sau khi chích ngừa, vượt quá mức độ phản ứng cục bộ và toàn thân thường nhanh chóng biến mất như đề cập ở trên; bác sĩ chích ngừa thường có thể tư vấn cho quý vị. Quý vị có thể liên lạc với bác sĩ chích ngừa:

Tuyên Bố Đồng Ý

Cho Chích Ngừa Bệnh Giời Leo (Viêm Dây Thần Kinh Zona) – với Vắc-Xin có Vi-rút Bất Hoạt

(Cũng có các mẫu điền cùng với bản sao để cung cấp bản sao cho những người được chích ngừa hoặc cha mẹ/người giám hộ của họ theo Đạo Luật về Quyền của Bệnh Nhân.)

Tên của người được chích ngừa _____

Ngày tháng năm sinh _____

Tôi đã đọc nội dung tờ thông tin và đã được cho biết chi tiết về việc chích ngừa trong khi thảo luận với bác sĩ của tôi.

- Tôi không có thêm câu hỏi nào khác.
- Tôi đồng ý chích ngừa bệnh zona như khuyến cáo – với vắc-xin có vi-rút bất hoạt.
- Tôi từ chối chích ngừa. Tôi đã được cho biết về các hậu quả có thể xảy ra nếu từ chối chích ngừa.

Lưu ý: _____

Địa điểm, ngày: _____

Chữ ký của người được chích ngừa
vắc-xin.

Chữ ký của bác sĩ

Tuyên bố từ chối trách nhiệm

Phiên bản gốc (06/2018) của tờ thông tin được chuyển ngữ cho Robert Koch Institute với sự giúp đỡ của Das Deutsche Grüne Kreuz e.V. Nội dung bằng tiếng Đức là nội dung có giá trị pháp lý chính thức; sẽ không chịu trách nhiệm đối với bất kỳ lỗi chuyển ngữ hoặc tính liên quan của bản chuyển ngữ hiện tại trong trường hợp sau này sửa đổi bản gốc bằng tiếng Đức.

Tên

Vắc-xin ngừa bệnh zona
– với vắc-xin có vi-rút bất hoạt

Cần phải cung cấp thông tin sau đây trước khi được chích ngừa:

1. Người được chích ngừa hiện có khỏe mạnh không?

Có Không

2. Người được chích ngừa có biết đến bất kỳ chứng dị ứng nào không?

Có Không

Nếu có, chứng dị ứng nào _____

3. Người được chích ngừa có gặp các triệu chứng dị ứng, sốt cao, hoặc các phản ứng bất thường khác sau lần chích ngừa trước đây không?

Có Không

Nếu quý vị muốn biết thêm thông tin về chích ngừa bệnh zona, hãy hỏi bác sĩ chích ngừa!

Vui lòng mang theo sổ chích ngừa tới buổi hẹn chích ngừa.